

**PARAULES DEL RECTOR
EN L'ACTE D'HOMENATGE AL PROFESSOR EUGENIO TRÍAS**

Campus de la Ciutadella. 18 de gener del 2010

Professor Rafael Argullol,
Professor Amador Vega,
Professor Fernando Pérez-Borbujo,
Professor Joan Tarrida,
Professor Eugenio Trías,
Familiars del professor Trías,
Amigues i amics,

T. S. Eliot, un dels poetes més estimats pel professor Eugenio Trías, escriu un vers cap al final del seu llibre *The Wast Land (La terra gastada)* –un dels llibres cabdals de la poesia contemporània– que diu així: ‘These fragments I have shored against my ruins’ (‘aquests fragments amb els quals apuntalava les meves ruïnes’).

Doncs bé, potser aquest vers serveixi per definir el projecte filosòfic amb el qual Eugenio Trías ha tractat de repensar els problemes centrals dels humans: l’abast i els límits tant del coneixement com de l’acció humanes. El projecte, que abraça quaranta anys, des del seu primer llibre el 1969 fins a la seva magnífica reflexió sobre la música de fa dos anys, és un projecte destinat a tractar de mostrar-nos que l’espai de les raons que configura el pensament filosòfic s’ha de construir, sempre amb un precari equilibri, sempre amb fragilitat, des dels límits, apuntalant les nostres ruïnes.

Els dos volums, més de dues mil cinc-cents pàgines, que acaba de publicar *Círculo de Lectores* i que inclouen bona part de la publicació filosòfica del professor Trías, són l’expressió d’un dels grans projectes filosòfics del present. És un projecte que ens ha acompanyat, als membres de la meva generació, des que érem molt joves i volíem comprendre el món per conquerir-lo (jo, llegint ara aquests volums, em recordava a mi mateix durant la carrera llegint *Lo bello y lo siniestro* i *Tratado de la pasión*, que en algun lloc encara dec conservar, i recordava també haver quedat finalista d’un premi de poesia amb un recull que duia un títol segurament influït per les lectures de Trías: *De finibus meis*) fins a la

maduresa de la seva concepció que no defuig cap dels temes principals: de l'ontologia al misteri, passant per l'ètica i la política, s'ha ocupat de tots els aspectes rellevants, de tot allò que ens ocupa i preocupa, en diàleg amb les clàssics i amb els contemporanis.

Per això, per a la Universitat Pompeu Fabra és una sort que Eugenio es deixés convèncer i abandonés l'Escola d'Arquitectura per unir-se a la nostra Facultat d'Humanitats. Durant els primers anys meus a la casa, quan només era un professor i, per fortuna, estava al meu despatx i a la biblioteca estudiant i escrivint, m'agradava, els vespres d'hivern, creuar-me pels passadissos amb l'Eugenio, que sortia de fer classe, de prendre un cafè al bar de Jaume I, sempre capcot i reflexiu, molt sovint tot sol, sempre amatent vers l'estudiant que li volia consultar alguna cosa. Professors com l'Eugenio et fan sentir de debò a la universitat, contribueixen més que ningú a fer Universitat amb majúscula, és a dir, a la recerca crítica del saber, a l'amor apassionat a la veritat.

Eugenio Trías ha tingut ja tots els reconeixements als quals un professor de filosofia pot aspirar: premis d'assaig, doctorats honoris causa, el prestigiós premi Nietzsche, la imatge del qual inevitablement ens recorda. No obstant això, calia que la Universitat Pompeu Fabra, que ha estat casa seva durant els darrers divuit anys i de la qual continua sent professor emèrit, li fes aquest reconeixement. És un reconeixement, diguem-ne, familiar, casolà, fet pels col·legues i amics de la darrera etapa; és un reconeixement afectuós, sentit, autèntic.

Crec, d'altra banda, que la decisió del professor Trías d'incorporar-se a una facultat i a un departament d'Humanitats pot adquirir un significat més amagat que tractaré de desvetllar. Qui creu, com ell, que 'De esa materia sutil, etérea y burbujeante de los relatos y narraciones que somos (en tanto que seres comunitarios o del común), no es posible derivar ninguna entidad dura y esencialista (como propenden los metarrelatos nacionalistas). Las comunidades en las que estamos y somos son campos de fuerzas en los que los relatos se van cruzando y entrecruzando. La totalidad de aconteceres de éstos: eso es lo que podría llamarse, interpretando libremente el concepto del *Tractatus* (Trías es refiere, es claro, al gran libro de Ludwig Wittgenstein), nuestro mundo; o, en general, el mundo'; és normal que se senti més a gust entre historiadors de les societats, de les idees, de l'art, lingüistes i teòrics de la literatura, que tots tenen entre mans subtils objectes d'estudi fets de llenguatge i significats diversos, que en qualsevol altre lloc. En aquest sentit, en rellegir-lo m'ha vingut al cap la important conferència pronunciada al Royal Insitute of Philosophy l'any 2000 pel filòsof Bernard Williams, un filòsof d'una tradició diversa a la de Trías però amb algunes similituds sorprenents. El títol d'aquesta conferència fou: 'Philosophy as a Humanistic Discipline', i Williams hi defensà una concepció de la filosofia com una reflexió situada sempre en un context determinat, com la resta de disciplines humanístiques. Bernard Williams ho deia així –i veieu les connexions que lliguen aquest text amb el text de Trías–:

La filosofia ha d'aprendre que la descripció filosòfica (o, més específicament, l'anàlisi) no és autosuficient, i que projectes com el de derivar *a priori* els nostres conceptes de les condicions universals de la vida humana, encara que mereixin un espai (un espai més gran en algunes àrees de la filosofia que en d'altres), deixarien probablement per explicar molts dels trets que provoquen la recerca filosòfica.

Bé, amb tot això només vull dir que la casa acadèmica de l'Eugenio és, també per raons de caire filosòfic, la millor casa entre les possibles. Molt sovint, avui dia, estem tots angoixats pels rànquings i pels indicadors: les citacions dels investigadors, el rendiment docent, les patents registrades. Està bé, és un signe dels nostres temps. Però això no ens hauria de fer oblidar que el prestigi d'una universitat depèn, en primer lloc, del prestigi dels seus professors. Al segle XIII molts estudiants i professors anaven a París per escoltar les lliçons de Tomàs d'Aquino, i al segle XVIII estudiants i professors se n'anaven fins a la inhòspita Königsberg per gaudir dels ensenyaments d'Immanuel Kant. Doncs són molts els estudiants i professors que han vingut a la nostra universitat perquè aquí ensenya Eugenio Trías. Més d'una vegada, quan jo he dit pel món que sóc professor de la Universitat Pompeu Fabra, m'han preguntat: no és aquesta la universitat on ensenya el filòsof Eugenio Trías?

Bé, quan rellegia alguns dels textos d'aquesta magnífica edició de les creacions filosòfiques de l'Eugenio Trías em venien al cap unes paraules que va escriure Jorge Luis Borges i amb les quals acabo: 'Que otros se jacten de las obras que han escrito, yo me enorgullezco de las que he leído'.

Gràcies, Eugenio. Gràcies a tots